

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	345	СТОПАНСКО УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ
Професия	345110	ИКОНОМИСТ
Специалност	3451103	ЗЕМЕДЕЛСКО СТОПАНСТВО

Утвърдена със заповед.№ РД 09-46 / 04.01.2008 г.

София, 2008 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика за придобиване на **втора** степен на професионална квалификация по професията код **345110 Икономист**, специалност код **3451103 Земеделско стопанство**, професионално направление код **345 Стопанско управление и администрация** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване **втора** степен по изучаваната професия **Икономист**, специалност **Земеделско стопанство**.

Националната изпитната програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). До утвърждаване на ДОИ по професията настоящата Национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

Държавните изпити по теория и по практика на професията се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията/специалността:**
 - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
 - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията/специалността:**
 - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
 - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
 - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията/специалността.
 - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

- 1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание.**

Изпитна тема 1: Имуществото на предприятието.

План-тезис: Същност на имуществото на предприятието. Начини на придобиване. Активи и пасиви. Оценка на дълготрайните активи. Същност и значение на амортизацията на дълготрайните активи.

Приложна задача: Прилагане на един метод (по избор) за изчисляване на амортизации на основата на предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на тема 1	Максимален брой точки
1. Дефинира понятието имущество на предприятието, обяснява начините на придобиване.	10
2. Класифицира активите и пасивите на предприятието.	20
3. Обяснява видовете оценки на дълготрайните активи.	10
4. Анализира значението на амортизацията на дълготрайните активи.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 2: Инвентаризация на имуществото на предприятието.

План-тезис: Същност на инвентаризацията. Видове инвентаризации. Ред и условия за извършване на инвентаризацията. Органи.

Приложна задача: Изготвяне на инвентаризационен опис по предварително зададени данни.
Дидактически материали: бланка «Инвентаризационен опис».

Критерии за оценяване на тема 2	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на инвентаризацията.	10
2. Разбира и обяснява отделните видове инвентаризации в предприятието.	20
3. Представя процедурата за извършване на инвентаризация на предприятието.	10
4. Анализира и оценява значението на отделните видове инвентаризации в предприятието.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 3: Приходи и разходи на предприятието.

План – тезис: Същност и класификация на приходите и разходите на предприятието. Фактори, които оказват влияние върху приходите и разходите. Финансов резултат от дейността на предприятието.

Приложна задача: Изчисляване на финансов резултат по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на тема 3	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на понятията приход, доход, разход.	10
2. Класифицира приходите и разходите.	20
3. Представя и прави характеристика на факторите, оказващи влияние върху изменението на приходите и разходите.	10
4. Анализира финансовия резултат.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 4: Организационни структури на управление.

План – тезис: Същност и значение на организационната структура на предприятието. Класификация на организационните структури. Същност, предимства и недостатъци на основни видове структури на управление (еднолинейна, многолинейна, матрична, щабно-линейна и екипна).

Приложна задача: Избиране на вариант на структура на управление, графично представяне на организационната структура (органиграма) и обосноваване на избора, въз основа на предварително зададени данни за предмет на дейност, големина, отдели и длъжности в предприятие “X”.

Критерии за оценяване на тема 4	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и значението на организационната структура на предприятието.	10
2. Разбира и обяснява същността на основните видове организационни структури.	20
3. Представя графично видовете структури на управление.	10
4. Анализира предимствата и недостатъците отделните видове организационни структури.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 5: Планиране.

План – тезис: Планирането – основна функция на управлението. Целеполагане – същност и значение за успеха на предприятието. Класификация на целите на предприятието. Изисквания към формулирането на цели. Видове планиране. Процес на разработване на планове.

Приложна задача: Формулиране на цел за всеки един от отделите: маркетингов, производствен, човешки ресурси, финансово-счетоводен на предприятие “X”, при спазване на правилата за формулиране на цели.

Критерии за оценяване на тема 5	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и обяснява значението на планирането и целеполагането като основни управленски функции.	20
2. Разбира и обяснява разликата между целеполагане и формулиране на цели.	10
3. Класифицира целите и видовете планове.	10
4. Представя процеса на разработване на планове.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 6: Цени и ценообразуване.

План-тезис: Същност и функции на цените. Видове цени. Методи на ценообразуване. Ценова стратегия на предприятието.

Приложна задача: Прилагане на метод на ценообразуване - калкулиране на себестойността в земеделското производство по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на тема 6	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на понятията себестойност, цена и ценова стратегия на предприятието.	10
2. Посочва разликите във видовете цени.	10
3. Описва методи на ценообразуване.	20
4. Анализира факторите, оказващи влияние върху ценовата стратегия на предприятието.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 7: Управленско решение.

План – тезис: Управленско решение – същност и видове. Проблемна ситуация. Етапи на процеса на вземане на решение. Методи за вземане на решение.

Приложна задача: Решаване на казус, в който основните задачи са откриване на проблем и предложение за прилагане на подходящ метод за вземане на решение (или предложения за решения на проблема).

Критерии за оценяване на тема 7	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и видовете управленски решения.	10
2. Разбира и обяснява основните етапи на процеса на вземане на решение.	20
3. Прави характеристика на проблемна ситуация.	10
4. Анализира популярни методи за вземане на решение.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 8: Мотивация на персонала.

План – тезис: Същност на мотивацията. Теории за мотивацията. Мотивация и производителност на труда. Мотивация на персонала в предприятието.

Приложна задача: Разработване на модел за мотивация (най-малко пет мероприятия) за малко предприятие.

Критерии за оценяване на тема 8	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на мотивацията.	5
2. Описва теории за мотивация.	25
3. Разбира и обяснява връзката мотивация – производителност.	10
4. Анализира процеса на мотивация на персонала.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 9: Трудово възнаграждение.

План-тезис: Трудово възнаграждение – същност. Системи и форми на заплащане на труда. Структура и организация на работната заплата. Ред и начин за определяне и изчисляване на трудовите възнаграждения на работниците и служителите.

Приложна задача: Изготвяне на ведомост за работна заплата по предварително зададени данни.

Дидактически материали: бланка - ведомост за работна заплата (при възможност да се ползва компютър и евентуално интернет).

Критерии за оценяване на тема 9	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на трудовото възнаграждение.	5
2. Познава и описва системи и форми за заплащане на труда.	25
3. Познава реда и начина за определяне и изчисляване на работната заплата на работниците и служителите.	15
4. Анализира факторите, оказващи влияние върху формирането на работната заплата.	5
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 10: Документи и документооборот.

План – тезис: Същност на документите и документооборота. Реквизити. Видове документи. Срокове на съхранение. Организация на документооборота. Изисквания при работа с документи. Архивиране.

Приложна задача: Съставяне на два първични документа. Описание на движението на единия документ от входа до изхода.

Дидактически материали: бланки на документите.

Критерии за оценяване на тема 10	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на документите и документооборота.	5
2. Посочва реквизитите и видовете документи и сроковете за съхраняването им.	15
3. Описва изискванията при работа с документи.	10
4. Проследява организация на документооборота.	15
5. Приложна задача.	15
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 11: Производствени фактори в земеделското стопанство.

План – тезис: Същност и видове производствени фактори. Характеристика на капитала и труда. Поземлени ресурси. Особенности на земята като фактор на земеделското производство.

Приложна задача: Обосноваване на твърдение, свързано с рационалното използване на производствените фактори (*например: Да се обоснове твърдението, че производствения процес в земеделието представлява съзнателно комбиниране на производствените фактори*).

Критерии за оценяване на тема 11	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и изброява факторите на производство.	10
2. Разбира и описва характерните черти и значението на основните фактори на производство.	20
3. Класифицира производствените фактори.	10
4. Анализира особеностите на земята като фактор на земеделското производство.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 12: Особенности на земеделското производство.

План – тезис: Същност и структура на земеделското производство. Значение на земеделското производство за икономиката на страната. Същност на земеделското стопанство. Структура на земеделското стопанство.

Приложна задача: Изготвяне на справка и графика на структурата на земеделските стопанства в страната въз основа на предварително зададени данни.

Дидактически материали: компютър с подходящ софтуерен продукт (при възможност).

Критерии за оценяване на тема 12	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и структурата на земеделското производство и земеделското стопанство.	20
2. Разбира и обяснява значението на земеделското производство за икономиката на страната.	10
3. Очертава показателите за установяване структурата на земеделските стопанства в страната.	10
4. Анализира структурата на земеделското производство и земеделските стопанства в страната.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 13: Форми на кооперативна организация в земеделието.

План – тезис: Същност, особености и основни форми на кооперациите. Нормативна база. Видове земеделски кооперации у нас. Процедури по образуване и прекратяване на кооперация. Органи на управление.

Приложна задача: Графично представяне на динамиката на промените в броя и основните характеристики на земеделските производствени кооперации у нас, по предварително зададени данни на НСИ.

Дидактически материали: компютър с подходящ софтуерен продукт (при възможност).

Критерии за оценяване на тема 13	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и определящите характеристики на кооперацията. Посочва нормативната база. Представя органите на управление.	15
2. Познава и разграничава видове земеделски кооперации у нас.	15
3. Описва процедурите по образуване и прекратяване на кооперация.	10
4. Анализира особеностите на кооперацията като организационна форма, вкл. органите на управление.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 14: Търсене и предлагане на земеделски стоки.

План - тезис: Търсене и предлагане на земеделски стоки. Фактори, влияещи върху търсенето и предлагането на земеделски стоки. Еластичност на търсенето и предлагането. Равновесна цена и равновесно количество.

Приложна задача: Графично изобразяване на търсене и предлагане по зададени параметри - количество и цена.

Критерии за оценяване на тема 14	Максимален брой точки
1. Дефинира понятията “пазарно търсене”, “пазарно предлагане” и еластичност на търсенето и предлагането.	10
2. Обяснява факторите влияещи върху търсенето и предлагането на земеделски стоки.	20
3. Илюстрира еластичността на търсенето и предлагането на земеделски стоки.	10
4. Изследва и анализира равновесно количество и равновесна цена.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 15: Организация на основните производства в растениевъдството.

План – тезис: Същност на организацията на основните производства в растениевъдството. Особенности на организацията на полевъдството и производството на зеленчуци и трайни насаждения. Изисквания за съхранение на продукцията от растениевъдството.

Приложна задача: Вземане на решение и описване на условията за съхранение на продукти от растениевъдството (по зададени продукти).

Критерии за оценяване на тема 15	Максимален брой точки
1. Дефинира същността на организацията на основните производства в растениевъдството.	15
2. Посочва особеностите на организацията на полевъдството и производството на трайни насаждения и зеленчуци.	15
3. Изброява изискванията за съхранение на продукцията от растениевъдството.	10
4. Анализира факторите, оказващи влияние върху основните производства в растениевъдството.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 16: Организация на основните производства в животновъдството.

План – тезис: Същност и организация на основните производства в животновъдството. Особенности в организацията на производството в говедовъдството. Особенности в организацията на производството на продукти в овцевъдството. Особенности в организацията на производството на продукти от свинско месо. Особенности в организацията на производството на птици и продукти от птицевъдството. Изисквания за съхранение на продукцията от животновъдството.

Приложна задача: Вземане на решение и описване на условията за съхранение на продукти от животновъдството (по зададени продукти).

Критерии за оценяване на тема 16	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и организацията на основните производства в животновъдството.	15
2. Посочва особеностите на организацията на основните производства в животновъдството.	15
3. Изброява изискванията за съхранение на продукцията от животновъдството.	10
4. Анализира факторите, оказващи влияние върху основните производства в животновъдството.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 17: Застраховане на реколтата от земеделски култури и селскостопански животни.

План – тезис: Същност и икономическо значение на застраховането. Покрити рискове, срокове. Договор за застраховка - същност, форма, съдържание и правна уредба. Субекти - права и задължения. Сключване на договора, условия за действителност. Влизане в сила и действие.

Приложна задача: Работа с договор за застраховане.

Дидактически материали: бланка на Договор за застраховане.

Критерии за оценяване на тема 17	Максимален брой точки
1. Дефинира същността и значението на застраховането за земеделското производство.	15
2. Прави обща характеристика на договора за застраховка.	15
3. Разбира и обяснява правата и задълженията на страните в застрахователния договор.	10
4. Разбира и анализира условията за действителност на договора.	10
5. Приложна задача	10
Общ брой точки:	60

Изпитна тема 18: Аграрна политика.

План – тезис: Същност, предмет и цели на аграрната политика. Инструменти на аграрната политика – обща характеристика. Типове аграрни политики.

Приложна задача: Анализиране на ролята на аграрната политика на държавата за развитието на екологичното земеделие или на проблеми при прилагането на аграрната политика в практиката.

Критерии за оценяване на тема 18	Максимален брой точки
1. Дефинира същността, предмета и целите на аграрната политика.	10
2. Разбира и прави обща характеристика на инструментите на аграрната политика.	20
3. Разграничава типове аграрни политики.	10
4. Анализира проблемите в земеделието. Разграничава факторите причиняващи нестабилност.	10
5. Приложна задача.	10
Общ брой точки:	60

Към всяка изпитна тема се включва и приложна задача или казус. Приложните задачи (казуси) към всяка една от темите се разработват от учител (екип от учители), определен от директора на училището. Изпитните билети се оформят по примера на *Приложение а (Примерен изпитен билет)* на настоящата програма, 10 дни преди датата на изпита и се поставят в пликове.

При необходимост към всяка приложна задача могат да се предвидят дидактически материали, които трябва да се осигурят на изпита.

Комисията по оценяване на писмените работи по теория определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретния брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.

Чрез държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на втора степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика се състои в разработване, презентация и защита на проект. Всяко училище има право на избор от следните възможности: проект, свързан с проучване дейността на реално предприятие, проект по проблем посочен от реално предприятие и проект по генерирана от самите обучавани бизнес идея.

Проектът може да бъде разработен, представен и защитен, както от един обучаван, така и от екип, в който са включени не повече от 3 (трима) обучавани.

Темите на проектите и екипите за разработването им се одобряват от директора на съответното училище.

Към разработване на проектите се пристъпва след като всеки обучаван (всеки екип) получи индивидуално практическо задание, изготвено по примера на *Приложение б (Примерно индивидуално практическо задание)* на настоящата програма.

В процеса на разработване на проекта обучаваните получават методическа помощ (консултации) от учители, определени от директора на училището.

Презентацията и защитата на проекта се извършва пред комисия, назначена от директора на училището и по възможност представител на стопанската практика.

Датата (датите) за презентация и защита на проектите се определя(т) със заповед на директора на училището.

Проектът трябва да бъде предаден на комисията 30 дни преди определената дата за презентация и защита на проекта, на хартиен и електронен носител.

Продължителността на презентацията и защитата на всеки проект е до 30 минути.

Всяко училище трябва да осигури условия (зала, техника) за презентацията и защитата на проектите.

Проектът, свързан с проучване на дейността на реално предприятие включва:

- 1). Увод, мотивация и обосновка на избора на предприятие.
- 2). Изготвяне на икономически профил на предприятието.
- 3). Проучване, анализ и изводи относно:
 - а) правен статут;
 - б) организационна структура;
 - в) източници на финансиране;
 - г) методи и подходи при подбора и мотивацията на персонала;
 - д) политика по опазване и защита на околната среда и здравето на потребителите;
 - е) осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.
- 4). Изчисляване, анализ и установяване на тенденции на финансовите показатели: ефективност, рентабилност и печалба (при възможност за три години назад).
- 5). Заключение. Практическо приложение на резултатите от проекта и полза за обучавания.

Проектът по проблем, посочен от реално предприятие включва:

- 1). Изготвяне на икономически профил на предприятието.
- 2). Въведение в проблема, мотивация и обосновка на избора на проблем.
- 3). Етапи на процеса на вземане на решение.
 - а). формулиране на проблема;
 - б). прецизиране на целите;
 - в). проучване и разработване на алтернативи за решаване на проблема;
 - г). оценка и избор на алтернатива.
- 4). Приложени методи за вземане на решение.
- 5). Заключение. Практическо приложение на резултатите от проекта и полза за обучавания.

Проектът по генерирана от самите обучавани бизнес идея включва:

- 1). Увод-въведение в проблема, мотивация и обосновка на избора на бизнес идея.
- 2). Маркетинг:
 - а). анализ на обкръжаващата среда;
 - б). маркетингово проучване;
 - в). статистическа обработка на резултатите от маркетинговото проучване;
 - г). сегментиране, избор и характеристика на целеви пазар;
 - д). цени и ценообразуване.
- 3). Организация:
 - а). избор на правна форма;
 - б). избор на организационна структура на управление;
 - в). организация на дейността.
- 4). Финансова част:
 - а). определяне на потребността от капитал за реализиране на бизнес идеята;
 - б). избор на източници за финансиране (обосновка на избора);
 - в). финансови показатели.
- 5). Заключение. Практическо приложение на резултатите от проекта и полза за обучавания/те.

2. Критерии за оценяване.

Комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва критерии и показатели за оценяване. До разработването на Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията/специалността, може да се ползват посочените в *таблица 1* примерни критерии и показатели. След разработване на Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията/специалността, критериите и показателите трябва да са в съответствие с посочените в тях изисквания.

таблица 1

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки
1.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при работа с офис-техника.</p> <p><i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита, създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i></p>	<p><i>- правилно избира и използва по безопасен начин необходимите технически средства;</i></p> <p><i>- правилно организира работното си място с оглед осигуряване на ергономичност;</i></p> <p><i>- разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция при работа с технически средства;</i></p> <p><i>- описва дейностите по поддръжка на работното място.</i></p>	<i>да/не</i>
2.	Качество на изпълнението на проекта.	<p><i>- всяка част от съдържанието на проекта е разработена пълно и съдържа нужните анализи, изводи и др.(съгласно указанията);</i></p> <p><i>- теоретичната част е подкрепена с графично представяне на резултатите.</i></p>	40

3.	Ефективна презентация на проекта.	<ul style="list-style-type: none"> - добре планирана и структурирана презентация (въведение, изложение, дискусия, заключение); - целесъобразна употреба на средства за презентация; - подготвени материали за презентацията (помощни средства за онагледяване, примери, факти, твърдения, аргументи, сравнения и др.); - представяне на презентатора (говор, зрителен контакт, положение на тялото, движения, начин и стил на изразяване, мимики и жестове). 	15
4.	Защита на проекта.	<ul style="list-style-type: none"> - показва убедителна аргументация и компетентност в изложението; - обосновава резултатите от проучването и направените анализи, изводи, прогнози и др.. 	5

В колона максимален брой точки са записани точките, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателите. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

В училището комисията по оценяване на писмените работи по изпита по теория определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретния брой присъдени точки.

За провеждане и оценяване на изпита по практика в училището комисията разработва за всяко индивидуално практическо задание критерии за оценяване на резултатите от изпита и съответните показатели към тях.

Системата на оценяване е точкова. Максималният брой точки за всяка изпитна тема или индивидуално практическо задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор. Преминаването от точки в цифрова оценка се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии :10

(записва се с качествен и количествен показател)

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Формулата за преминаване от точкова система в оценка с качествен и количествен показател е съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Обучаващите отговарят на качествените и количествени критерии за поставяне на оценки 2, 3, 4, 5, 6 както следва:

Слаб (2) - Обучаваният не е овладял терминологията, свързани с финансовото посредничество, не умее да представи усвоените знания и умения, свързани с професията и специалността.

Среден (3) - Обучаваният е овладял терминологията; дефинира, назовава, формулира понятията и процесите, свързани с финансовата дейност на предприятието и представя усвоените знания и умения и ги прилага в познати ситуации.

Добър (4) - Обучаваният познава, разбира и характеризира специфичните особености на процесите, организацията, нормативната база, технологията и използваните документи, свързани с финансовото посредничество; обяснява, разграничава и сравнява специфичните особености на процесите, организацията, механизмите и използваните документи, свързани с финансовото посредничество; представя усвоените знания и умения и ги прилага в познати ситуации.

Мн. добър (5) - Обучаваният има солидни познания в областта на финансовите и други дейности и операции, свързани с финансовото посредничество; логично, точно и последователно разсъждава по изучаваните процеси и явления; използва схеми, таблици и диаграми при представяне на усвоените знания; доказва с примери твърдения и становища; представя усвоените знания и умения и ги прилага в нови ситуации.

Отличен (6) - Обучаваният прави връзка между теорията и практиката по отношение на изучаваната материя и прилага технологията и механизмите за осъществяване на отделните дейности и операции; прилага усвоените знания и умения като прави оценки и сравнения; анализира ситуации и процеси; прави изводи и заключения.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Кънев, М. Микроикономика, “ Мартилен “, София, 2004 г.
2. Попов. Г. Икономика на предприятието, том I. “ Мартилен”, София, 2005 г.
3. Петров. Л. Обща теория на счетоводната отчетност.” Мартилен”, София, 2004 г.
4. Войкова Ант. Георгиева М. Икономика ”Мартилен”, София 2005 г.
5. Богданова М. Аграрно планиране, АИ “Ценов”, Свищов, 2005 г.
6. Кънчев Ив. и колектив, Икономика и организация на земеделските стопанства, “Мартилен”, София, 2002 г.
7. Николов ,Н., Войкова Ант. Икономика, маркетинг и мениджмънт, “Мартилен “, София, 2002 г.
8. Доганов Д., Младенов Здр., Панова Р., Маркетинг, ИК “Люрен” 1999 г.
9. Велев Мл., Мениджмънт на маркетинга ИК “Люрен” София, 2003 г.
10. Йоханес Линднер и колектив, Предприемачество и мениджмънт – 1, изд. Дионис, София, 2007 г.
12. Наредба за структурата и организацията на работната заплата.
13. Кодекс за застраховането.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Красимира Бакалова – Професионална гимназия по лозарство и винарство, гр. Плевен
Горанка Недева – Национална финансово-стопанска гимназия, гр. София

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия **345110** **Икономист**
специалност **3451103** **Земеделско стопанство**

Изпитен билет № 1

Изпитна тема 1: Имущество на предприятието.

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: Същност на имуществото на предприятието. Начини на придобиване. Активи и пасиви. Оценка на дълготрайните активи. Същност и значение на амортизацията на дълготрайните активи.

Приложна задача: За производство на зърнени култури ППК с. Коиловци разполага с дълготраен материален актив (трактор Pronic, година на производство 2007 г., мощност 90,7 к.с., цена без ДДС - 43 500 лв.). Срокът на амортизация е 10 години. Да се изчисли амортизацията на дълготрайния материален актив, като се приложи линеен метод.

Описание на дидактическите материали:

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището)

